

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ЗАПОВЕД

№ *РД-604* .....

София, *04.08*.....2014 г.

На основание чл.11, ал.1, т.5 от Закона за опазване на околната среда и §3 от Заключителните разпоредби на *Наредбата за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни (приета с ПМС № 238 от 02.10.2009 г., изм. и доп., бр. 69 от 11.09.2012 г.)*

УТВЪРЖДАВАМ:

МЕТОДИКА ЗА МИНИМАЛНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ВИДА, МЯСТОТО И СЪДЪРЖАНИЕТО НА УСЛОВИЯТА В КОМПЛЕКСНИТЕ РАЗРЕШИТЕЛНИ ПО ЧЛ.117 ОТ ЗАКОНА ЗА ОПОЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Настоящата заповед отменя Заповед № РД-913/20.10.2010г. на Министъра на околната среда и водите.

Настоящата заповед да се сведе до знанието на всички заинтересовани лица за сведение и изпълнение.

СТАНИСЛАВ АНАСТАСОВ

Министър

МЕТОДИКА

**за минималните изисквания към вида, мястото и
съдържанието на условията в комплексните разрешителни
по чл. 117 от ЗООС**

(София, 2014 г.)

Съдържание:

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ:	5
I. УВОД	7
II. ЗАГЛАВНА СТРАНИЦА	11
УСЛОВИЕ № 1. РЕЧНИК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТЕРМИНИ	11
УСЛОВИЕ № 2. ИНСТАЛАЦИИ, ОБХВАНАТИ ОТ РАЗРЕШИТЕЛНОТО	12
УСЛОВИЕ № 3. ОБХВАТ	13
УСЛОВИЕ № 4. КАПАЦИТЕТ НА ИНСТАЛАЦИИТЕ	14
4.1. КАПАЦИТЕТ	14
4.2. ДОКЛАДВАНЕ	15
УСЛОВИЕ № 5. УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	15
УСЛОВИЕ № 6. ТЪЛКУВАНЕ	16
УСЛОВИЕ № 7. УВЕДОМЯВАНЕ	18
УСЛОВИЕ № 8. ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИ	18
8.1. ВОДА	18
8.2. ЕНЕРГИЯ	20
8.3. СУРОВИНИ, СПОМАГАТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ И ГОРИВА	22
УСЛОВИЕ № 9. ЕМИСИИ В АТМОСФЕРАТА	24
9.1. РАБОТА НА ПРЕЧИСТВАТЕЛНОТО ОБОРУДВАНЕ	24
9.1.1. ПРЕЧИСТВАТЕЛНО ОБОРУДВАНЕ	24
9.1.2. КОНТРОЛ НА ПРЕЧИСТВАТЕЛНОТО ОБОРУДВАНЕ	25
9.1.3. ДОКУМЕНТИРАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ	25
9.4. ИНТЕНЗИВНО МИРИШЕЩИ ВЕЩЕСТВА	28
9.5. ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ЕМИСИИТЕ НА ВРЕДНИ ВЕЩЕСТВА ВЪРХУ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ	28
9.6. УСЛОВИЯ ЗА СОБСТВЕН МОНИТОРИНГ	28
9.6.1. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ СОБСТВЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА ЕМИСИИТЕ НА ВРЕДНИ ВЕЩЕСТВА ВЪВ ВЪЗДУХА	28
9.6.2. ДОКУМЕНТИРАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ	29
УСЛОВИЕ № 10. ЕМИСИИ В ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ	30

10.X.1. КОНТРОЛ НА ПРЕЧИСТВАТЕЛНИТЕ СТАНЦИИ/СЪОРЪЖЕНИЯ.....	31
10.X.3. ПРИНОС КЪМ КОНЦЕНТРАЦИИТЕ НА ВРЕДНИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА ВЪВ ВОДОПРИЕМНИЦИТЕ.....	32
10.X.5. ДОКУМЕНТИРАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ.....	33
УСЛОВИЕ № 11. УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	34
11.1. ОБРАЗУВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ.....	34
11.4. ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ.....	35
11.5. ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ, В Т.Ч. РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ.....	36
11.6. ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ.....	37
11.7. КОНТРОЛ И ИЗМЕРВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ.....	37
11.8. АНАЛИЗИ НА ОТПАДЪЦИ.....	37
УСЛОВИЕ № 12. ШУМ.....	38
12.1. ЕМИСИИ.....	38
12.3. ДОКУМЕНТИРАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ.....	39
УСЛОВИЕ № 13. ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВАТА И ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ ОТ ЗАМЪРСЯВАНЕ..	39
13.1.1. МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПОЧВАТА ОТ ЗАМЪРСЯВАНЕ.....	39
13.1.2. УСЛОВИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ПОЧВАТА.....	40
13.2.2. УСЛОВИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ.....	41
УСЛОВИЕ № 14. ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И ДЕЙСТВИЯ ПРИ АВАРИИ И СЛУЧАИ НА НЕПОСРЕДСТВЕНА ЗАПЛАХА ЗА ЕКОЛОГИЧНИ ЩЕТИ И/ИЛИ ПРИЧИНЕНИ ЕКОЛОГИЧНИ ЩЕТИ.....	42
УСЛОВИЕ № 15. ПРЕХОДНИ РЕЖИМИ НА РАБОТА (ПУСКАНЕ, СПИРАНЕ, ВНЕЗАПНИ СПИРАНИЯ И ДРУГИ).....	42
УСЛОВИЕ № 16. ПРЕКРАТЯВАНЕ РАБОТАТА НА ИНСТАЛАЦИИТЕ ИЛИ НА ЧАСТИ ОТ ТЯХ.....	43
ПРИЛОЖЕНИЕ 1.....	45
ПРИЛОЖЕНИЕ 2.....	47

Използвани съкращения:

БД, БДУВ	Басейнова дирекция за управление на водите
ГДОС	Годишен доклад по околна среда
ЕК	Европейска комисия
ЕРИПЗ	Европейския регистър за изпускането и преноса на замърсители
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЕО	Индивидуални емисионни ограничения
ИППСУКР	Инвестиционна програма за привеждане в съответствие с условията на комплексното разрешително
КР	Комплексно разрешително
ЛОС	Летливи органични съединения
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НДЕ	Норми за допустими емисии
НДНТ	Най-добри налични техники
ОХВ	Опасни химични вещества
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
ТО	Техническа оценка
ВРЕГ	Справочен документ за прилагането на най-добри налични техники (НДНТ)

I. Увод

Настоящата методика е изготвена на основание на чл. 11, ал. 1, т. 5 на ЗООС.

Целта на методиката е да се определи вида, мястото и съдържанието на условията, които е необходимо да бъдат включени при подготовката на проектите на КР.

Настоящата методика не изчерпва всички видове изисквания, които могат да бъдат поставени с условията на разрешителните. В зависимост от вида на инсталацията, особеностите при изграждането ѝ и нейната експлоатация могат да бъдат включени и допълнителни, конкретни изисквания.

Предвид голямото разнообразие на дейностите, подлежащи на КР, необходимостта от поставяне на конкретни изисквания от посочените в обхвата на настоящата методика следва да бъде преценена въз основа на тяхната приложимост, предвид конкретните особености на съответната дейност/дейности, характеристиките на инсталацията/инсталациите, в която/които се осъществява/осъществяват и площадките, на които са разположени, както и наличието на съответните съоръжения, към които тези изисквания са насочени.

При издаването на КР съгласно чл. 117 от ЗООС, следва да се имат предвид следните основни случаи и подходи за разрешаване на инсталации и съоръжения, както и разрешаването на мерки (инвестиционни, включително за привеждане в съответствие):

Таблица №1

Съответствие на инсталацията с нормативната уредба по околна среда	Срокове за изпълнение на мерки за привеждане в съответствие с нормативната уредба по околна среда - ИППСУКР	Разрешаване на експлоатацията на инсталацията	Издаване/отказване на КР
<u>I. Нова инсталация – чл. 117, ал. 1 ЗООС</u>			
<u>1. Изцяло нова инсталация</u>			
1.1. Доказано е съответствие	Не се посочват.	Разрешава се.	Издава се комплексно разрешително
1.2. Не е доказано съответствие	Не се посочват.	Не се разрешава.	Отказва се издаването на комплексно разрешително
<u>2. Нова инсталация, попадаща в обхвата на приложение № 4 от ЗООС поради „разширение” на действаща инсталация (която преди „разширението” не е попадала в обхвата на приложение № 4 от ЗООС)</u>			
2.1. Доказано съответствие и на действащата част и на новата част/”разширението”	Посочват се в рамките на предложената от оператора ИППСУКР във връзка с влязла в сила нормативна уредба по околна среда, сроковете за чието изпълнение не са изтекли към датата на срока за издаване на разрешителното.	Разрешава се.	Издава се комплексно разрешително

2.2. Не е доказано съответствие на действащата част, но е доказано съответствие на новата част, при което:

<p>2.2.1. Операторът е предложил мерки за привеждане в съответствие с нормативната уредба по околна среда на действащата част (тези мерки могат да са насочени както към изисквания, чийто срок е изтекъл, така и към такива, срокът за изпълнение на които все още не е изтекъл).</p>	<p>Посочват се само мерки, срокът за които не е изтекъл (в рамките на предложена от оператора ИППСУКР) във връзка с влязла в сила нормативна уредба по околна среда.</p> <p>Забележка: Изпълнението на мерки за привеждане в съответствие с изисквания, сроковете за чието изпълнение са изтекли към датата на срока за издаване на разрешителното се разрешават в условията на КР, без краен срок за изпълнение.</p>	<p>Разрешава се след потвърдено от РИОСВ изпълнение на мерките, осигуряващи съответствие с нормативната уредба по околна среда, чийто срокове за изпълнение са изтекли към датата на срока на издаване на разрешителното.</p> <p>(тези мерки не са част от ИППСУКР)</p>	<p>Издава се комплексно разрешително</p>
<p>2.2.2. Операторът не е предложил мерки за привеждане в съответствие с нормативната уредба по околна среда (независимо дали сроковете за изпълнението им са изтекли).</p>	<p>Не се посочват.</p>	<p>Не се разрешава</p>	<p>Отказва се издаването на комплексно разрешително.</p>
<p>2.3. Доказано е съответствието на действащата част от инсталацията, но не е доказано съответствие на планираното разширение.</p>	<p>Не се посочват.</p>	<p>Не се разрешава</p>	<p>Отказва се издаването на комплексно разрешително.</p>

II. Съществена промяна на инсталация с издадено комплексно разрешително – чл.117, ал.2 ЗООС

<p>1. Доказано е съответствие и на действащата част и на разширението (новата част).</p>	<p>Посочват се в рамките на предложената от оператора ИППСУКР във връзка с влязла в сила нормативна уредба по околна среда, сроковете за чието изпълнение не са изтекли към датата на срока за издаване на разрешителното</p>	<p>Разрешава се.</p>	<p>Издава се комплексно разрешително, което отменя старото.</p>
---	---	----------------------	---

2. Не е доказано съответствие на действащата част на инсталацията (независимо от това дали операторът е изпълнил или не предишна ИППСУКР), но е доказано съответствие на разширението, при което:

<p>2.1. Операторът е предложил мерки за отстраняване на несъответствието на действащата част на инсталацията (тези мерки могат да са насочени както към</p>	<p>В ИППСУКР се посочват само мерки във връзка с влязла в сила нормативна уредба по околна среда, срокът за които не е изтекъл .</p> <p>Забележка: Изпълнението на мерки за привеждане в</p>	<p>Разрешава се експлоатацията на планираното разширение (новата част), ако същото може да функционира самостоятелно.</p> <p>Експлоатацията на действащата част на инсталацията се</p>	<p>Издава се ново комплексно разрешително, което отменя старото.</p>
--	--	--	--

изисквания, чийто срок е изтекъл, така и към такива, срокът за изпълнение на които все още не е изтекъл)..	съответствие с изисквания, сроковете за чието изпълнение са изтекли към датата на срока за издаване на разрешителното се разрешават в условията на КР, без краен срок за изпълнение.	разрешава след потвърдено от РИОСВ изпълнение на мерките за привеждане в съответствие с изискванията, сроковете за чието изпълнение са изтекли. Крайни срокове за изпълнението на тези мерки не се поставят в условията на КР. В случай, че планираното разширение (новата част) не може да функционира самостоятелно, при несъответствие в действащата част, експлоатацията на цялата инсталация се разрешава след потвърдено от РИОСВ изпълнение на мерките за привеждане в съответствие с изискванията, сроковете за чието изпълнение са изтекли. Крайни срокове за изпълнението на тези мерки не се поставят в условията на КР.	
2.2. Операторът не е предложил мерки за отстраняване на несъответствието на действащата част на инсталацията.	Не се посочват.	Не се разрешава.	Отказва се издаването на комплексно разрешително. (Остава в сила действащото комплексно разрешително.)
3. Доказано е съответствие на действащата част от инсталацията, но не е доказано съответствие на планираното разширение.	Не се посочват.	Не се разрешава	Отказва се издаването на комплексно разрешително. (Остава в сила действащото комплексно разрешително.)

Подходи при определяне на условията при преразглеждане на КР, съгласно чл. 124, ал.2 от ЗООС:

При планирани от оператора промени по смисъла на §1, т.40 от Допълнителните разпоредби на ЗООС в инсталации с издадено комплексно разрешително, следва да се имат предвид следните възможни случаи, в които се разрешава планирана промяна или се отказва разрешаването ѝ с издаденото комплексно разрешително.

Таблица №2

Възможни случаи при планирана промяна	Разрешаване/неразрешаване на планираната промяна	Актуализация на КР
---------------------------------------	--	--------------------

1. Планираната промяна води до съответствие с нормативната уредба по околна среда		
1.1. Инсталацията е в съответствие с нормативната уредба по околна среда преди осъществяване на промяната и ще бъде в съответствие след осъществяването на тази промяна.	Разрешава се, включително в Условие 3, като при това не се поставят крайни срокове за изпълнение на планираната промяна.	Актуализира се издаденото комплексно разрешителни
1.2. Инсталацията не е в съответствие с нормативната уредба по околна среда поради неизпълнение на мярка по ИППСУКР, чиито срок е изтекъл, но процедурата се провежда за промяна, която замества или компенсира неизпълнената мярка.	Разрешава се в Условие 3, Крайни срокове за изпълнение на мерките, отстраняващи несъответствието не се поставят в КР, но работата на съответната инсталация или обособена част от нея не се разрешава до изпълнението на мярката. Не се променят вече поставените ограничения към работата на инсталацията във връзка, с които е установено несъответствието.	Актуализира се издаденото комплексно разрешително.
1.3. Инсталацията не е в съответствие с нормативната уредба по околна среда преди осъществяване на промяната, но ще бъде в съответствие по отношение на установеното несъответствие (същото е установено след издаване на КР) след осъществяването ѝ (коригиращи мерки*).	Разрешава се в Условие 3, като крайни срокове за изпълнение на коригиращите мерки се поставят в съответните специализирани условия на комплексното разрешително, в които е установено несъответствието. Не се променят вече поставените ограничения към работата на инсталацията във връзка, с които е установено несъответствието.	Актуализира се издаденото комплексно разрешително
2. Планираната промяна не води до съответствие с нормативната уредба по околна среда.		
2.1 Инсталацията, в която е планирана промяната е в съответствие, а самата планирана промяна е в несъответствие.	Не се разрешава.	Не се актуализира издаденото комплексно разрешително
2.2. Инсталацията, в която е планирана промяната е в несъответствие и планирана промяна не води до отстраняването му.	Не се разрешава	Не се актуализира издаденото комплексно разрешително

*При преразглеждане на комплексно разрешително във връзка с разрешаване на предприети от оператора **коригиращи мерки** за отстраняване на установено несъответствие на инсталациите/съоръженията с нормативната уредба по околна среда, експлоатацията на тези инсталации/съоръжения не се забранява до изпълнение на коригиращите мерки (за разлика от т.2.1 на т.ІІ от таблицата – при съществена промяна, където експлоатацията на инсталацията не се разрешава до изпълнение на предвидените коригиращи мерки), тъй като изпълнението на такива мерки е част от дейността по поддържане експлоатацията на инсталацията в съответствие с условията на разрешителното.

Чрез описания по-горе подход операторите на инсталации с издадено комплексно разрешително ще бъдат стимулирани да предприемат коригиращи мерки за привеждане в съответствие на инсталациите/съоръженията преди да предприемат (планират) чисто инвестиционни мерки.

- Условието, за които не е определен индивидуален срок следва да се считат за влизачи в сила от датата на влизане в сила на разрешителното.

Забележка: При издаване на ново КР или при преразглеждане и актуализиране на издадено КР в случаите по чл.118, ал.2 от ЗООС следва да се има предвид, че към момента на приключване на процедурата по издаване на КР е възможно строителните работи все още да не са завършени. Поради това в КР се поставя условие, разрешаващо експлоатацията на инсталациите, едва след установено с констативен протокол от страна на РИОСВ наличие на всички технологични и пречиствателни съоръжения, осигуряващи изпълнението на условията на разрешителното.

II. Заглавна страница

Заглавната страница се изготвя по образец, даден в приложение № 1 от Методиката.

Забележка: На заглавната страница се посочват данни и за площадката в случай, че тя е различна от адреса на оператора.

Условие № 1. Речник на използваните термини

Посочват се:

- Пълното име и адрес на оператора на инсталациите, за които се издава разрешителното;
- Местоположение/адрес на площадката (ако е различен от адреса на регистрацията на оператора);
- Географски координати на условния геометричен център на площадката;
- Имената и адресите на компетентните органи (ИАОС, РИОСВ и БДУВ);
- Името и адреса на общината/общините, в която/които се намира площадката;
- Пълните наименования на използваните в текста на разрешителното специфични термини, абривиатури и др.;
- Определения (тълкуване) на използваните в разрешителното термини, съкращения и символи;
- За всяка от инсталациите, попадащи в Приложение № 4 на ЗООС се включват:
  - Описание на единицата продукт или друг показател на дейността (задължително определен на годишна база), послужил за определяне на нормите за ефективност на инсталацията. Описанието следва максимално да характеризира дейността на инсталацията и да е

съобразено с посоченото в Приложение № 4 от ЗООС за съответната категория промишлена дейност.

- Определение за „норма за ефективност“, заложено като количеството ресурс, изпуснат замърсител или образуван отпадък за единица продукт/друг показател на дейността (в случаите, когато отнасянето на тези количества към единицата продукт не може да послужи като показател за ефективността на инсталацията).

Забележка: В техническата оценка към комплексното разрешително да се представят основанията за потвърждаване на съответствието на дружеството с определението за „оператор“, съгласно §1, т. 43 от Допълнителните разпоредби на ЗООС.

Условие № 2. Инсталации, обхванати от разрешителното

- Изброяват се инсталациите/дейностите, които попадат в обхвата на приложение №4 на ЗООС, като се посочва в коя точка на приложението попадат.
- Класификацията на всяка от инсталациите отразява всички дейности по Приложение №4 от ЗООС, които се осъществяват в нея.
- Към всяка от изброените инсталации в Условие 2, попадащи в обхвата на приложение №4 се изброяват всички съоръжения в нея, по отношение на които са поставени условия в комплексното разрешително. Изключения правят складове, резервоари и пречиствателни съоръжения, които се разрешават в съответните раздели на комплексното разрешително.
- Изброяват се инсталациите, които са извън обхвата на приложение №4, но към тях има поставени условия в комплексното разрешително.
- При наличие на нормативно определен срок за прекратяване на дейността по Приложение №4 от ЗООС, същия се залага в условието.

Забележки:

1. Наименованията на инсталациите, които се дефинират в това условие, следва да отговарят на наименованията на инсталациите предложени от оператора, като след него се изпише дейността и точката по приложение № 4 на ЗООС, на които съответства конкретната дейност. Така формулираните наименования не следва да се изменят по-нататък в текста на комплексното разрешително.
2. В техническата оценка към комплексното разрешително следва да се обоснове класификацията на всяка една инсталация (попадаща и непопадаща в приложение №4), описана в условието.
3. В ТО следва да се представи кратка информация относно преминалите процедури по Глава шеста на ЗООС.
4. При разрешаване на инвестиционни мерки, включително мерки за привеждане в съответствие или коригиращи мерки, които водят до:
  - промяна в обхвата на съответната инсталация - това се отразява в настоящото условие;
  - промяна в капацитета и/или въздействието върху околната среда – това се отразява във всички условия на КР, където е необходимо, като се разрешава различен набор от условия преди и след осъществяване на мерките.

Условие № 3. Обхват

- Посочват се основанията за издаване на комплексното разрешително.
- В случай, че с разрешителното се разрешава извършването на промени в работата на някоя от инсталациите, тези промени се описват тук, напр.: "с настоящото разрешително се разрешава извършването на следните промени в работата на инсталацията за ..... (посочва се дейността, осъществявана в инсталацията)".

Забележки: 1. При разрешаването на промени в работата на инсталациите с издаването на КР се има предвид следното:

Всички предвидени от оператора промени в инсталации/съоръжения по Условие №2, които се разрешават с условията на комплексното разрешително се описват като конкретни технически мерки (не следва да се поставят общи описания на промените, като напр. „реконструкция“, „модернизация“, „преустройство“, „подобрения“ и др.).

Изрично се посочва вида на техническите мерки, чрез които се осъществява промяната, която се разрешава, т.е. посочва се дали мерките са инвестиционни, за привеждане в съответствие или коригиращи, като следва да се има предвид, че:

- инвестиционни мерки са мерки, предприети от оператора и не са свързани с привеждане в съответствие на разрешените с комплексното разрешително инсталации/съоръжения;

При разрешаване на технически мерки, във връзка с предвидени от оператора инвестиционни промени в работата на инсталациите, които водят до необходимост от поставяне на различни условия в съответните раздели на разрешителното преди и след осъществяване на промяната (т.е. налице са разлики в приложимите условия към работата на инсталациите преди и след осъществяване на промените) следва, да се запише, че условията след осъществяване на промяната влизат в сила след потвърждение от съответната РИОСВ, че всички разрешени технически мерки за осъществяване на промяната са изпълнени. Не се поставят крайни срокове.

- инвестиционни мерки, свързани с привеждане в съответствие с изискванията на влязла в сила нормативна уредба по околна среда, сроковете за чието изпълнение не са изтекли към датата на издаване на разрешителното са тези мерки, които са част от ИППСУКР;

При разрешаване на инвестиционни мерки за привеждане в съответствие се поставят конкретни срокове единствено в ИППСУКР, която следва да е неразделна част от решението за издаване на комплексно разрешително (т.е. описана като приложение към него). Допустимо е поставянето на различни емисионни ограничения преди и след осъществяване на тези мерки.

- коригиращи мерки са мерките за отстраняване на установени в процеса на експлоатация на дадена инсталация несъответствия.

2. При преразглеждане на комплексно разрешително за разрешаване на коригиращи технически мерки, същите се разрешават в настоящото условие, като конкретни срокове се поставят в съответните специализирани условия на комплексното разрешително, в които е констатирано установеното несъответствие. Не се променят вече поставените ограничения към работата на инсталацията във връзка с които е установено несъответствието.

- При необходимост, съгласно чл.124, ал.1 от ЗООС, се поставя конкретен краен срок за действие на разрешителното. Конкретният срок е съобразен с изискванията за прекратяване на дейността/дейностите по Приложение №4 на площадката и от предвидените сроковете за изпълнение плана за закриване на дейността/дейностите и мерките за привеждане на площадката до базово състояние;
- Определя се територията на производствената площадка, на която са разположени инсталациите, за които се издава разрешителното и се посочва съответното приложение към разрешителното/заявлението, съдържащо карта с нанесена на нея граница на производствената площадка.

Забележка: 1. При определяне на територията на производствената площадка следва да се има предвид, че «площадка» означава географското разположение на предприятието. Няколко имота могат да образуват една площадка в случай, че са собственост на едно и също физическо или юридическо лице и:

- **граничат** един с друг **пряко** или **чрез** имот/имоти притежаван от същото лице

или

- имат обща точка на присъединяване към поне един елемент на техническата инфраструктура и съответно общ договор (договор за присъединяване, съгласно Закона за устройство на територията) за използване на инфраструктурния елемент (напр. водопровод или канализационна система на населено място, енергийно хранване). Договорът следва да включва всички отделни имоти

или

- имат общи собствени източници на вода, общи точки на заустване във водни обекти.

2. За инсталациите по Приложение № 4 на ЗООС в ТО се представя обобщена информация за показателите на избраната НДНТ, както и информация за съответствието на тези показатели със заключенията към приложимите BREF документи.

Условие № 4. Капацитет на инсталациите

4.1. Капацитет

- За всяка инсталация, попадаща в обхвата на Приложение №4 от ЗООС (Условие 2) се определя максимален производствен капацитет.

- Максималният капацитет се определя въз основа на информацията в заявлението за издаване на комплексно разрешително и следва да е съобразен с описанието на дейността в съответната точка на Приложение №4 от ЗООС.
- Определя се капацитет за инсталации извън Приложение №4 ЗООС, ако видът на дейността им съответства на някоя от описаните в приложението.
- Попълват се следните таблици:

№	Инсталации	Позиция на дейността, приложение № 4, ЗООС	Капацитет

№	Инсталации извън приложение № 4, ЗООС	Капацитет

Забележка: За инсталациите, които не осъществяват вид дейност от описаните в Приложение № 4 от ЗООС не следва да се ограничава максималния капацитет. Информация за капацитета на тези инсталации следва да се посочи в техническата оценка.

- Поставя се условие, разрешаващо заявления от оператора режим на работа на инсталацията/инсталациите (часово, в рамките на денонощието, месечен, сезонен, годишен или др.), при който е определен посоченият капацитет - при необходимост (липсата на такава необходимост се обосновава в техническата оценка).

4.2. Докладване

Изисква се:

- Прилагане на инструкция за измерване или изчисляване на годишната продукция за всяка от инсталациите по Условие 2, попадаща в обхвата на Приложение № 4 от ЗООС, съобразно описанието на единицата продукт по Условие №1 на разрешителното.
- Докладване като част от ГДОС на годишното количество продукция съобразно описанието на единицата продукт или друг показател на дейността, съобразно условията на разрешителното.

Условие № 5. Управление на околната среда

Изисква се:

Да се осъществява системно управление по околна среда, съобразено с изискванията на приложимите заключения за НДНТ и отговарящо на условията по-долу:

- Изисква се изготвяне на инструкциите за експлоатация и поддръжка, изисквани в разрешителното;

- Изисква се прилагане на писмени инструкции за мониторинг на техническите и емисионни показатели, съгласно условията в комплексното разрешително;
- Изисква се прилагане на писмени инструкции за периодична оценка на съответствието на стойностите на емисионните и технически показатели с определените в условията на разрешителното;
- Изисква се прилагане на писмена инструкция за установяване на причините за допуснатите несъответствия и предприемане на коригиращи действия;
- Изисква се прилагане на писмена инструкция за периодична оценка на наличие на нови нормативни разпоредби към работата на инсталациите/съоръженията, произтичащи от нови нормативни актове, уведомяване на ръководния персонал за предприемане на необходимите организационни/технически действия за постигане съответствие с тези нормативни разпоредби;
- Изисква се документиране в съответствие с изискванията на условията в комплексното разрешително;
- Изисква се документиране на резултатите от прилагане на писмената инструкция за периодична оценка на наличие на нови нормативни разпоредби към работата на инсталациите/съоръженията, произтичащи от нови нормативни актове, и уведомяването на ръководния персонал за предприемане на необходимите организационни/технически действия за постигане съответствие с тези нормативни разпоредби.

Условие № 6. Тълкуване

Поставя се условие, което уточнява, че условията, за които не е определен индивидуален срок следва да се считат за влизащи в сила от датата на влизане в сила на разрешителното/на въвеждане в експлоатация на съответната инсталация.

Описват се изискванията, съгласно които се тълкуват:

- Измерените емисии на вредни вещества във въздуха;
- Измерените емисии на вредни и опасни вещества в отпадъчните води;
- Други емисии, характерни за случая.

Определя се начинът, по който се изчисляват годишните стойности на нормите за ефективност, в съответствие с определенията за „норма за ефективност” по условие 1., както следва:

- **Количествата консумирани вода, енергия, суровини, спомагателни материали и горива за календарната година** се разделя на количеството произведена продукция за същата календарна година.
- **Количеството образуван отпадък (само за отпадъците, които се образуват пряко от производствения процес) за календарната година** се разделя на количеството произведена продукция за същата календарна година.

Забележка: Нормите за ефективност по отношение консумацията на вода, енергия и суровини, спомагателни материали и горива, както и по отношение количествата образувани отпадъци са спазени в случай, че така изчислените стойности са по-малки или равни на количествата, определени в настоящото разрешително.

- **Количеството емитиран замърсител във въздуха и/или водите, за календарната година** се разделя на годишното количество (за същата година) произведена продукция.

Посочва се, че за изчисляване на годишното количество замърсител следва да се използват указанията от Ръководството за прилагане на Европейския регистър за изпускането и преноса на замърсители (ЕРИПЗ).

Включват се определения на следните понятия:

- **“Прекратяване на работата на инсталации/съоръжения или на части от тях“:** Случаите, когато операторът/притежателят на разрешителното преустановява работата на инсталации/съоръжения или на части от тях, при което се изключва вероятността за бъдещо възобновяване на тяхната работа. Прекратяването на дейността на инсталации/съоръжения или на части от тях включва демонтиране на оборудването и/или свързаните с неговата работа технологични линии. Окончателното прекратяване на всички дейности по Приложение №4 ЗООС на площадката включва и изпълнението на чл. 121, т. 8 ЗООС (в случаите, предвидени в закона).
- **“Временно прекратяване на работата на инсталации/съоръжения или на части от тях“:** Случаите, когато операторът/притежателят на разрешителното преустановява работата на инсталации/съоръжения или на части от тях за определен период от време.
- **“Пречиствателно съоръжение“:** “Съоръжение, което намалява емисиите на вредни или опасни вещества във въздуха, водите и почвите чрез допълнителни процеси, но не променя управлението или протичането на основната производствена дейност”. Пречиствателните съоръжения третират вредни или опасни вещества, образувани при производството на определен продукт в същата или друга инсталация и чиито емисии се контролират от нормативната уредба.
- **“Въвеждане в експлоатация“:** Датата на която инсталацията/съоръжението е въведена в експлоатация по реда на Закона за устройство на територията (ЗУТ) или по реда на друга приложима, специализирана нормативна уредба, а когато такъв ред не е приложим - датата, от която инсталацията/съоръжението започне да консумира вода, енергия и/или суровини/спомагателни материали/горива и съответно да отделя емисии и отпадъци в околната среда.
- **„Метод на изпитване“:** Това е посоченият в комплексното разрешително метод за изпитване.

Определя се начина на изчисляване на неорганизираните емисии на ЛОС, в случай че инсталацията попада в обхвата на нормативната уредба за норми за допустими

емисии на ЛОС, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации.

Забележка: Нормите за неорганизираните емисии и нормите за общи емисии се отнасят за общата маса на емитирания органичен водород, освен ако не е посочено друго.

Поставят се допълнителни условия за тълкуване, ако това е необходимо за изясняване на условията на комплексното разрешително.

Условие № 7. Уведомяване

Определят се случаите, при които операторът е длъжен да уведоми съответния компетентен орган (РИОСВ, БДУВ за управление на водите и др.).

Изисква се:

- Операторът да уведомява РИОСВ за началото и очакваната продължителност на приемните изпитвания по смисъла на Закона за устройство на територията (ЗУТ) или по реда на друга приложима, специализирана нормативна уредба за въвеждане в нормална експлоатация на инсталациите/пречиствателните съоръжения.
- След приключването на приемните изпитвания да предостави в РИОСВ копие от документа за въвеждане в експлоатация на обекта.
- Операторът да уведомява МОСВ, с копие до ИАОС за всяка планирана промяна (по смисъла на ЗООС) в работата на инсталациите, разрешени в Условие №2, съгласно нормативно установения ред.
- При аварийни или други замърсявания операторът да уведомява съответните компетентни органи.
- При съществуване на непосредствена заплаха за екологични щети, въпреки предприетите от оператора мерки, същият е длъжен незабавно да информира за заплахата съответния компетентен орган.
- При настъпили екологични щети операторът е длъжен незабавно да уведоми съответния компетентен орган за причинените екологични щети.

Условие № 8. Използване на ресурси

8.1. Вода

Забележка: Условия, свързани с консумацията на вода се поставят единствено за всяка от инсталациите/дейностите, описани в Условие 2, които попадат в обхвата на Приложение №4 ЗООС.

8.1.1. Използване на вода

Определят се:

- Годишна норма за ефективност за използваната свежа вода за производствени нужди.
- Попълва се следната таблица:

Инсталация	Годишна норма за ефективност (в единица, съобразена с определенията за „норма за ефективност“ по условие 1)

Забележки: 1. Количествата се съобразяват с вече определени такива в издадени на оператора разрешителни за водовземане от повърхностни/подземни водни обекти или въз основа на сключени договори с “В и К”.

2. Стойността на нормата се определя съобразно избраната НДНТ.

3. В техническата оценка към комплексното разрешително следва за всяка инсталация да се опишат производствени съоръжения, в които постъпва свежа вода.

Изисква се монтиране на устройства (водомери) за измерване на разхода на вода от инсталациите по условие 2 в случаите, когато такива не са инсталирани.

В случаите, когато не е възможно монтирането на измервателни устройства на инсталациите по условие 2, се изисква изготвяне на методики за изчисляване на консумацията на вода за всяка от инсталациите в разрешителното.

Изисква се:

- Схема с местоположението на измервателните устройства.
- Определяне на процесите/оборудването, които са свързани с най-голяма консумация на вода – топлообменници, хидротранспортни съоръжения, вакуум-помпи, измиване на помещения/технологично оборудване/продукти, смесване/разтваряне на/във вода с твърди/течни/газообразни вещества или препарати, овлажняване на прахообразни материали.
- Прилагане на инструкция за експлоатация и поддръжка на оборудването, което е основен консуматор на вода за производствени нужди – топлообменници, хидротранспортни съоръжения, вакуум-помпи, оборудването за измиване на помещения/технологично оборудване/продукти, оборудване за смесване/разтваряне на/във вода с твърди/течни/газообразни вещества или препарати, оборудване за овлажняване на прахообразни материали.
- Прилагане на инструкция за проверки на техническото състояние на водопроводната мрежа, установяване на течове и предприемане на действия за тяхното отстраняване.

Забележка: Може да се включат и други допълнителни условия, свързани с осигуряване на съответствието с изискванията за НДНТ, специфични за конкретния промишлен сектор/инсталация/съоръжения по отношение ефективна консумация на вода.

8.1.2. Измерване и документиране

Изисква се:

- Прилагане на инструкция за измерване, изчисление и документиране на:

- Годишна консумация на производствена вода (включително за охлаждане) за всяка инсталация;
- Стойността на годишната норма за ефективност при употреба на производствена вода за всяка инсталация, съгласно условие №6;
- Изготвяне и спазване на инструкция за оценка на съответствието на стойностите на нормите за ефективност при употреба на вода с определените такива в условията на разрешителното. Инструкцията да включва установяване на причините за несъответствията и предприемане на коригиращи действия. Резултатите от изпълнението на инструкцията да се документират;
- Документиране на резултатите от изпълнението на инструкцията за експлоатация и поддръжка на технологичното и пречиствателно оборудване.

8.1.3. Докладване

Изисква се докладване като част от ГДОС на:

- Изчислените стойности на годишната норма за ефективно използване на свежа вода за производствени нужди (включително за охлаждане) за всяка инсталация;
- Резултатите от оценката на съответствието на тези стойности с определените такива в условията на разрешителното, причините за документираните несъответствия и предприетите коригиращи действия.

8.2. Енергия

Забележка: Условия, свързани с консумацията на енергия се поставят единствено за всяка от инсталациите/дейностите, описани в Условие 2, които попадат в обхвата на приложение №4 ЗООС.

8.2.1. Използване на енергия

- Определят се годишни норми за ефективност за консумацията на електро- и топлоенергия за производствени нужди.
- Попълва се следната таблица:

Инсталации, съгласно Условие 2	Годишна норма за ефективност при употребата на електроенергия, (в единица, съобразена с определенията за „норма за ефективност“ по условие 1)	Годишна норма за ефективност при употребата на топлоенергия (топлоенергия, произведена нарочно в други съоръжения и доставена до инсталацията посредством топлоносител, в единица, съобразена с определенията за „норма за ефективност“ по условие 1)

Забележки: 1. Стойностите на нормите се определят съобразно избраната НДНТ.

2. В техническата оценка към комплексното разрешително следва да се опише за всяка инсталация в кои производствени съоръжения се употребява енергия.

- Изисква се монтиране на устройства (електро-/топломери) за измерване на разхода на електро- и топлоенергия (по инсталации) в случаите, когато такива не са инсталирани.
- В случаите, когато не е възможно монтирането на измервателни устройства се изисква изготвяне на методики за изчисляване на консумацията на електро- и топлоенергия за всяка от инсталациите в разрешителното (за действащи и нови инсталации).

Изисква се:

- Местоположението на измервателните устройства да отговаря на схема, която да е приложена към комплексното разрешително.
- Определяне на процесите/оборудването, които са свързани с най-голяма консумация на електро- и топлоенергия и в което се извършва топлообмен.
- Прилагане на инструкцията за експлоатация и поддръжка на топлообменните/електропреобразователните части (ако има такива) на технологичното и пречиствателно оборудване, основен консуматор на топло/електроенергия.
- Прилагане на инструкцията за проверки на техническото състояние на топлопреносната мрежа, установяване на загуби и предприемане на действия за тяхното отстраняване.

8.2.2. Измерване и документиране

Изисква се:

- Прилагане на инструкцията за измерване и документиране на изразходваните количества електро- и топлоенергия за производствени нужди (по инсталации):
  - Годишна консумация за производствени нужди за всяка инсталация;
  - Стойността на годишната норма за ефективност при употребата на енергия за всяка инсталация, съгласно Условие №6.
- Прилагане на инструкцията за оценка на съответствието на измерените количества електро- и топлоенергия с определените такива в условията на разрешителното. Инструкцията да включва установяване на причините за несъответствията и предприемане на коригиращи действия. Изисква се документиране на резултатите от изпълнението на инструкцията.
- Документиране на резултатите от проверките на техническото състояние на топлопреносната мрежа, установяване на загуби или нарушения на целостта ѝ и предприетите действия за тяхното отстраняване.
- Документиране на резултатите от изпълнението на инструкцията за експлоатация и поддръжка на топлообменните/електропреобразователните части (ако има такива) на технологичното и пречиствателно оборудване.

8.2.3. Докладване

Изисква се докладване като част от ГДОС на:

- Изчислените стойности на годишните норми за ефективност при употребата на енергия за всяка инсталация за календарната година; съгласно предишното условие;
- Резултатите от оценката на съответствието на тези стойности с определените такива в условията на разрешителното, причините за документираните несъответствия и предприетите коригиращи действия.

8.3. Суровини, спомагателни материали и горива

Забележка: Норми за ефективност при употреба на суровините, спомагателните материали и горивата се определят само за инсталациите по Приложение №4 ЗООС.

8.3.1. Употреба

Определят се:

- Годишни норми за ефективност при употребата на основни и опасни суровини, опасни спомагателни материали и горива за производството на единица продукт, съгласно следващите указания.
- Попълват се следните таблици:

Суровина	Годишна норма за ефективност (в единица, съобразена с определенията за „норма за ефективност” по условие 1)

Спомагателен материал	Годишна норма за ефективност (в единица, съобразена с определенията за „норма за ефективност” по условие 1)

Гориво	Годишна норма за ефективност (в единица, съобразена с определенията за „норма за ефективност” по условие 1)

- Забележки:**
1. Стойностите на нормите се определят съобразно избраната НДНТ.
  2. В таблиците се посочват норми за употреба на 1-2 основни суровини, всички опасни суровини, всички опасни спомагателни материали и всички горива, използвани при работата на всяка от инсталациите, попадащи в обхвата на приложение №4 от ЗООС по отделно.
  3. Опасните суровини и опасните спомагателни материали не се описват в таблиците с конкретно наименование, а с предназначението (функцията) , която изпълняват в производствения процес и съответните категории на опасност (напр. запалима течност, газове

бутилки, експлозивни и др.) и препоръки за безопасна употреба (напр. от информационните листове за безопасност при наличие на такива, списък за класификация и етикетирание от базата данни на Европейската агенция по химикали).

Изисква се извеждане от употреба на забранени с нормативен акт вещества и препарати.

8.3.2. Измерване и документиране (отнася се за суровините, спомагателните материали и горивата, за които са определени норми за ефективност)

- Изисква се прилагане на инструкцията за измерване/изчисление на:
  - Годишната консумация на суровини, спомагателни материали и горива за всяка инсталация;
  - Стойностите на годишните норми за ефективност при употребата на суровини, спомагателни материали и горива за всяка инсталация (Вж.Условие 6).
- Изисква се прилагане на инструкцията за оценка на съответствието на стойностите на годишните норми за ефективност с определените такива в условията на разрешителното. Инструкцията да включва установяване на причините за несъответствия и предприемане на коригиращи действия. Резултатите от изпълнението на инструкцията да се документират.

8.3.3. Докладване

Изисква се да се докладва като част от ГДОС:

- Изчислените стойности на годишните норми за ефективност при употребата на всяка от контролираните суровини/материали.
- Резултатите от оценката на съответствието на тези стойности с определените такива в условията на разрешителното, причините за документираните несъответствия и предприетите коригиращи действия.

8.3.4. Съхранение на суровини, спомагателни материали, горива и продукти:

Поставят се условия за съхранение на всички опасни химични вещества, съгласно нормативната уредба за опасни химични вещества, използвани при работата на всяка инсталация на площадката (независимо от това дали попада в приложение № 4 ЗООС или е извън него).

Изисква се:

- Операторът да представи в срок до .... (посочва се конкретен срок) в РИОСВ актуален план на площадката, на който са означени местата за съхранение на всички опасни химични вещества използвани като суровини и спомагателни материали и горива, описани в комплексното разрешително (в случай, че такъв план не е представен).
- При планирана промяна на място за съхранение операторът да представи в РИОСВ актуализация на горния план, в срок един месец преди осъществяване на промяната.

Забележка: При формулирането на условията не се поставят изисквания към конкретните местоположения на местата за съхранение на ОХВ.

8.3.4.1. Документиране:

Изисква се:

- Документиране на резултатите от извършените проверки на съответствието на съоръженията и площадките за съхранение с изискванията на нормативната уредба за реда и начина за съхранение на ОХВ, вкл. на установените причини за несъответствие и предприетите коригиращи действия.

8.3.4.2. Докладване:

- Изисква се докладване като част от ГДОС на резултатите от извършените проверки на съответствието на съоръженията и площадките за съхранение с изискванията на нормативната уредба за реда и начина за съхранение на ОХВ, вкл. на установените причини за несъответствие и предприетите коригиращи действия.

Условие № 9. Емисии в атмосферата

9.1. Работа на пречиствателното оборудване

9.1.1. Пречиствателно оборудване

- **При разрешаване изграждането на нови инсталации:** Изисква се цялото оборудване за пречистване на отпадъчните газове, да бъде инсталирано и въведено в експлоатация към датата на въвеждане в експлоатация на инсталацията.
- За всяка емисионна точка се определя вида на наличното на площадката пречиствателно оборудване и оборудването, чието изграждане и експлоатация се разрешава (Вж. Условие № 6);
- За всяко пречиствателно съоръжение се изисква:
  - Изготвяне на документация с определените от оператора:
    - Контролирани параметри;
    - Оптималната стойност на всеки един от контролираните параметри, осигуряваща оптимален работен режим на пречиствателното съоръжение;
    - Изисквания към мониторинга на контролираните параметри, включително документиране на резултатите;
    - Вида на оборудването за мониторинга на контролираните параметри или методите за тяхното изчисляване;
- След изготвяне и/или актуализиране на горната документация, същата да се предоставя в РИОСВ.
- Изисква се представяне в РИОСВ на копие от паспортните данни на всяко пречиствателно съоръжение (при наличие на такива).

Забележка: Определят се конкретни условия относно вида и експлоатацията на пречиствателното оборудване в зависимост от специфичните особености на инсталациите.

- Изисква се прилагане на инструкция за поддържане на оптималните стойности на всяко едно от пречиствателните съоръжения.

9.1.2. Контрол на пречиствателното оборудване

- Изисква се прилагане на инструкция за проверка на съответствието на измерените/изчислените стойности на контролираните параметри за всяко пречиствателно съоръжение с определените оптимални такива, установяване на причините за несъответствие и предприемане на коригиращи действия.

9.1.3. Документиране и докладване

- Изисква се:
  - документиране и съхранение на резултатите от мониторинга на контролираните параметри.
  - документиране и съхранение на резултатите от проверките на съответствието на стойностите на контролираните параметри за всяко пречиствателно съоръжение с определените оптимални такива в условията на разрешителното, установените причини за несъответствие и предприетите коригиращи действия.
  - докладване, като част от ГДОС на информация за извършени проверки през годината, какви несъответствия са установени, причини за несъответствията и предприетите коригиращи действия.

9.2. Емисии от точкови източници

- Поставят се ограничения, които да осигуряват свеждане до минимум или предотвратяване на преноса на замърсители на далечни или трансгранични разстояния.
- Условията, при които се разрешава изпускането на вредни вещества в атмосферния въздух се **групират по инсталации**, т.е. за всяка отделна инсталация, чието изграждане/експлоатация се разрешава с разрешителното. За всяка от инсталациите условията се групират по **изпускащи устройства** (комини, изходи на вентилационни системи или др.).
- В случай, че чрез едно изпускащо устройство се изпускат емисии на вредни вещества, **образувани в различни инсталации, то компетентният орган решава** към коя от горепосочените инсталации ще отнесе изпускащото устройство.
- В случаите когато към едно и също изпускащо устройство има няколко източника на вредни вещества, следва да се има предвид, че:

Условията за изпускане на емисии в атмосферата следва да се поставят за смесените (ако има такива) емисии от различните източници през изпускащото устройство, само в случай, че източниците са от една и съща дейност и се нормират по един и същи начин (нормират се едни и същи замърсители, приложими са едни и същи НДЕ и пр.). Условията за собствени измервания

следва да се отнасят за смесените емисии и да се поставят към разглежданото изпускащо устройство.

Условията, които са поставят за смесените емисии от различни източници през изпускащото устройство, като източниците са от различни дейности или са от една и съща дейност, но се нормират по различен начин (напр. в mg/m³ и kg/t продукция), се поставят и контролират поотделно за всеки димоход (газоход) в рамките на изпускащото устройство.

Забележка: При всички случаи условия към емисиите в атмосферния въздух от едно изпускащо устройство се поставят **само на едно място в разрешителното.**

- Определя се местоположението и номера на всяко изпускащо устройство на схема/карта, приложена към заявлението/ разрешителното.
- За всяка инсталация и всяко изпускащо устройство към нея, съгласно приложената схема се определят:
  - Източници на отпадъчни газове, изпускани през съответното изпускащо устройство;
  - Вид на пречиствателните съоръжения;
  - Максимален дебит на отпадъчните газове;
  - Височина на изпускащото устройство;
- Определят се контролираните параметри на изход от изпускащото устройство (ако се налага и преди разреждане/смесване на газовете от различните източници);
- Определят се емисионните норми за всеки параметър (разрешени максимални стойности);

Забележки: За инсталациите по Приложение №4 ЗООС:

1. Емисионните норми за всеки параметър се определят съобразно избраната НДНТ.
2. Задължително се поставят емисионни норми за веществата, ако има такива в емисиите, в обхвата на Приложение № 8 на ЗООС.
3. За веществата включени в Приложение № 8 на ЗООС, за които в комплексното разрешително не се поставят емисионни норми (особено ако приложимите заключения за НДНТ съдържат информация за образуването на такива емисии), следва в техническата оценка към комплексното разрешително да се представи обосновка за липсата на такива норми.
4. При определяне на емисионните норми се отчитат изискванията на чл.123а, ал.1 и/или ал.3 ЗООС.
5. Ако нормите за допустими емисии се определят съобразно чл.123а, ал.1, т.2 или ал.3 ЗООС, е необходимо Условията да определят и начина за преобразуването на получените резултати към съответните мерни единици, периоди от време и/или референтни условия, определени в заключенията за НДНТ, приети с Решение на ЕК (съгласно точка 9.6.1 от настоящата методика).

- Изисква се прилагане на инструкция за извършване на периодична оценка на съответствието на измерените/изчислените стойности на контролираните

параметри с определените в разрешителното емисионни норми, установяване на причините за несъответствията и предприемане на коригиращи действия;

- За всеки източник се попълват следните таблици:

Таблица № 1

Изпускащо устройство (комин/димход) №	Източник на отпадъчни газове	Пречиствателно съоръжение	Максимален дебит на газовете (Nm ³ /h)	Височина на изпускащото устройство (m)

Таблица № 2

Параметър	Емисионна норми (mg/Nm ³)

- За всеки горивен източник се попълват следните таблици:

Таблица № 1

Изпускащо устройство (комин/димход) №	Източник на отпадъчни газове	Макс. дебит на газовете Nm ³ /h	Номинална входяща топлинна мощност MW	Пречиствателно съоръжение	Вид на горивото	Височина на изпускащото устройство (m)

Таблица № 2

Параметър	Емисионна норма (mg/Nm ³)

9.3. Неорганизираните емисии

- Определят се условия с мерки за предотвратяване/отстраняване на неорганизираните емисии, генерирани от дейностите на площадката.
- Определят се норми за неорганизираните емисии на летливи органични съединения в случаите на употреба на разтворители, ако се прилагат изискванията на нормативната уредба за норми за допустими емисии на ЛОС, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации (Вж. "Тълкуване").
- Определят се норми за общи емисии на летливи органични съединения, ако се прилагат изискванията на нормативната уредба за норми за допустими емисии на ЛОС, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации (Вж. "Тълкуване").
- Изисква се прилагане на инструкция за периодична оценка на наличието на източници на неорганизираните емисии на площадката, установяване на причините за неорганизираните емисии от тези източници и предприемане на мерки за ограничаването им.
- Изисква се прилагане на инструкция за извършване на периодична оценка на съответствието на измерените стойности на неорганизираните и общи емисии на

летливи органични съединения с определените в разрешителното норми, установяване на причините за несъответствията и предприемане на коригиращи действия, ако се прилагат изискванията на нормативната уредба за норми за допустими емисии на ЛОС, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации.

- Изисква се прилагане на инструкция за извършване на периодична оценка на спазването на мерките за предотвратяване и ограничаване на неорганизираните емисии, установяване на причините за несъответствията и предприемане на коригиращи действия.

9.4. Интензивно миришещи вещества

- Определят се източниците, изпускащите устройства и веществата, които се контролират.
- Определят се мерки за предотвратяване/отстраняване емисиите на интензивно миришещи вещества, генерирани от дейностите на площадката.
- Изисква се прилагане на инструкция за периодична оценка на спазването на мерките за предотвратяване/отстраняване емисиите на интензивно миришещи вещества.

9.5. Въздействие на емисиите на вредни вещества върху качеството на атмосферния въздух

- Изисква се емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух, генерирани от дейностите на площадката да не нарушават действащите норми за качество на въздуха.
- Определят се допълнителни мерки (ако е необходимо) за гарантиране спазването на действащи норми за качество на атмосферния въздух.

9.6. Условия за собствен мониторинг

Забележка: Комплексното разрешително не изчерпва изискванията на нормативната уредба по отношение на мониторинга на емисиите в атмосферата. Условията се поставят в обхвата, изискван от нормативната уредба по КР, включително съобразено с изискванията на нормативната уредба по мониторинг на емисиите и наличните заключения за НДНТ, приложими към конкретната дейност.

9.6.1. Изисквания към собствения мониторинг на емисиите на вредни вещества във въздуха

- Изисква се операторът да изготви и съгласува с РИОСВ план за мониторинг на емисиите в атмосферата от всички изпускащи устройства на площадката, които отвеждат вредни вещества, съобразен с условията на КР.
- За всяко изпускащо устройство и ако се налага за всеки емисионен източник от инсталациите/съоръженията по Приложение №4 ЗООС в съответствие с емисионните ограничения се поставят изисквания за:
  - честота на изпитване;

- период от време;
  - контролирани параметри (емисионни, като напр. масов поток, концентрация и др. или технически, като напр. степен на пречистване и др.) съгласно точка 9.2 от настоящата методика;
  - метод за изпитване на пробите;
  - референтни условия;
  - процедура за оценка на получените резултати.
- Изисква се анализите и пробовземането да бъдат извършвани от акредитирани лаборатории.
  - В случаите по чл.123а, ал.1, т.2 и/или ал.3 ЗООС - когато заложените в КР НДЕ се различават от емисионните нива, определени в приложими заключения за НДНТ, приети с решение на ЕК (като мерни единици, стойности, периоди от време и/или референтни условия), се поставят условия, определящи конкретен начин за преобразуването на получените резултати към съответните мерни единици, периоди от време и/или референтни условия, определени в заключенията за НДНТ, приети с Решение на ЕК.
  - Изчисляване на годишните количества за веществата (ако има такива), които се докладват в рамките на ЕРИПЗ.

9.6.2. Документиране и докладване

Изисква се документиране на:

- резултатите от мониторинга, съгласно условията на разрешителното;
  - в случаите по чл.123а, ал.1, т.2 и/или ал.3 ЗООС – получените стойности след преобразуването на резултатите към съответните мерни единици, периоди от време и/или референтни условия, определени в заключенията за НДНТ, приети с Решение на ЕК;
- изпълнението на мерки за предотвратяване/намаляване на неорганизираните емисии и интензивно миришещи вещества, генерирани от дейностите на площадката. Ако се прилагат изискванията на нормативната уредба за норми за допустими емисии на ЛОС, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации, се документират и:
  - измерените/изчислените стойности на неорганизираните и общи емисии на летливи органични съединения;
  - резултатите от оценка на съответствието на измерените/изчислените стойности на неорганизираните и общите емисии на летливи органични съединения с определените в разрешителното норми, установените причини за несъответствия и предприетите коригиращи действия.

Изисква се докладване, като част от ГДОС на:

- резултатите от мониторинга, съгласно условията на разрешителното , установените причини за несъответствия и предприетите коригиращи действия;
- в случаите по чл.123а, ал.1, т.2 и/или ал.3 ЗООС – получените стойности след преобразуването на резултатите към съответните мерни единици, периоди от време и/или референтни условия, определени в заключенията за НДНТ, приети с Решение на ЕК;

- резултати от оценка на съответствието с условията на КР по отношение емисиите в атмосферата;
- веществата и техните количества по ЕРИПЗ;
- изчислената ефективност по отношение изпускането на емисии в атмосферата, за всяко изпускано вредно вещество от всяка инсталация по Приложение № 4 на ЗООС (съгласно тълкуванието за норма за ефективност по условие 6) .

Условие № 10. Емисии в отпадъчните води

Изисква се:

- заустването на отпадъчни води, генерирани на територията на производствената площадка да се извършва при спазване на условията в комплексното разрешителното.
- заустването на отпадъчни води, генерирани на територията на производствената площадка в градската канализационната система да се извършва при спазване на условията в договора с дружеството, експлоатиращо канализационната система.
- заплащането на съответните такси за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води, съгласно Закона за водите.

За всеки поток отпадъчни води – производствени, охлаждащи, битово-фекални, дъждовни води се поставя следния набор от условия:

Забележки: 1. В случай, че отпадъчните води се заустват като смесен поток (производствени, битово-фекални, охлаждащи и дъждовни), условията по отношение на емисионните ограничения и собствения мониторинг се поставят за всеки един поток поотделно (само ако потоците се пречистват поотделно в пречиствателни станции/съоръжения), преди смесването им, като при определяне на стойността им се отчита кумулативното въздействие от всички потоци върху качеството на водните обекти.

2. Когато потоците отпадъчни води постъпват в общо пречиствателно съоръжение, условията по отношение на емисионните ограничения и собствения мониторинг се поставят към емисионните условия и условията за собствен мониторинг за един от потоците отпадъчни води.

10.X*. Работа на пречиствателните станции /съоръжения

*X е променлива от 1 до 4 (в зависимост от потока отпадъчни води, съгласно Приложение №1 към чл.4, ал.3 от Наредбата за КР)

- **При разрешаване изграждането на нови инсталации:** Изисква се пречиствателните станции/съоръженията за пречистване на отпадъчните води, да бъдат въведени в експлоатация към датата на въвеждане в експлоатация на инсталацията.

Забележка: Условията се поставят, като водеща е точката на заустване (аналогично на изпускащото устройство за газовите емисии).

- За всяка точка на заустване се определят източниците (инсталациите) на отпадъчни води и вида на наличните на площадката пречиствателни

станции/съоръжения, както и тези, които се разрешават за изграждане и експлоатация;

- За всяка пречиствателна станция/съоръжение се изисква изготвяне на документация с определените от оператора:
- Контролирани параметри;
- Оптималната стойност на всеки един от контролираните параметри, осигуряваща оптимален работен режим на пречиствателната станция/съоръжение;
- Изисквания към мониторинга на контролираните параметри, включително документиране на резултатите;
- Вида на оборудването за мониторинга на контролираните параметри или методите за тяхното изчисляване;
- След изготвяне и/или актуализиране на горната документация, същата да се предоставя в РИОСВ.

Забележка: Определят се конкретни условия относно вида и експлоатацията на пречиствателните станции/съоръжения в зависимост от специфичните особености на инсталациите.

10.X.1. Контрол на пречиствателните станции/съоръжения

Изисква се:

- Прилагане на инструкцията за поддържане на оптимални стойности на контролираните параметри на пречиствателните станции/съоръжения.
- Прилагане на инструкцията за периодична проверка на съответствието на стойностите на контролираните параметри за всяка пречиствателна станция/съоръжение с определените такива в условията на разрешителното, установяване на причините за несъответствията и предприемане на коригиращи действия.
- Изисква се прилагане на инструкцията за периодична проверка и поддръжка (ремонт) на всяка от пречиствателните станции/съоръжения.

10.X.2. Емисионни норми - индивидуални емисионни ограничения

- Поставят се ограничения, които да осигуряват свеждане до минимум или предотвратяване на преноса на замърсители на далечни или трансгранични разстояния.

Забележка: Към КР следва да се приложи картния материал, изискван към разрешителното за заустване съгласно нормативната уредба за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти.

В случай, че картите не са налични се изисква от притежателя на разрешителното да представи в срок до ..... (определя се срок) 3 екземпляра на хартия, по един съответно на ИАОС, РИОСВ и БД. Представените карти стават приложение № ... (следващ по ред) от КР.

- За всяка точка на заустване на отпадъчни води в таблица се определят:

- географски координати на точката, посочена и на карта/схема, приложена към разрешителното;
- точка на пробовземане, посочена и на карта/схема, приложена към разрешителното (географски координати на точката.);
- източник/ци на отпадъчни води (инсталация/ производство/ процес);
- вид и име на водоприемника;
- пречиствателни съоръжения, действащи и бъдещи (разрешени за изграждане и експлоатация);
- дебит на потока отпадъчни води: средноденоношен дебит (м³/денонощие), максимално часов дебит (м³/час) и максимално годишен дебит (м³/год.);
- показателите за качество на отпадъчните води;
- максимално допустима стойност на показателите: емисионни норми/индивидуални емисионни ограничения (ИЕО).

Забележки: 1. Индивидуалните емисионни ограничения (ИЕО) за всеки показател се определят съобразно избраната НДНТ (за производствени и охлаждащи води от инсталации по Приложение № 4 на ЗООС).

2. Задължително се поставят ИЕО за веществата в обхвата на Приложение № 8 на ЗООС., ако има такива в производствените отпадъчни води.

3. За веществата, включени в Приложение № 8 на ЗООС, за които в комплексното разрешително не се поставят ИЕО (особено ако приложимите заключения за НДНТ съдържат информация за образуването на такива емисии), следва в техническата оценка към комплексното разрешително да се представи обосновка за липсата на такива ограничения.

4. При определяне на емисионните ограничения се отчитат изискванията на чл.123а, ал.1 и/или ал.3 ЗООС.

5. Ако индивидуалните емисионни ограничения се определят съобразно чл.123а, ал.1, т.2 или ал.3 ЗООС, е необходимо условията да определят и начина за преобразуването на получените резултати към съответните мерни единици, периоди от време и/или референтни условия, определени в заключенията за НДНТ, приети с Решение на ЕК (съгласно точка 10.X.4 от настоящата методика).

10.X.3. Принос към концентрациите на вредни и опасни вещества във водоприемниците

- Изисква се ненарушаване качеството на водоприемниците при заустване на отпадъчните води.
- Определят се допълнителни мерки за гарантиране спазването на действащи норми за качество на водоприемниците при заустване на отпадъчни води.

10.X.4. Условия за собствен мониторинг

Забележка: Комплексното разрешително не изчерпва изискванията на нормативната уредба по отношение на мониторинга на емисиите в отпадъчните води. Условието се поставят в обхвата, изискван от нормативната уредба по КР, включително съобразено с наличните заключения за НДНТ, приложими към конкретната дейност.

- Изисква се операторът да изготви и съгласува с РИОСВ план за мониторинг на емисиите в отпадъчните води от площадката, съобразен с условията на КР.
- В съответствие с определените индивидуални емисионни ограничения се поставят изисквания към собствените наблюдения на качеството на отпадъчните води, преди точката на заустване или смесване с други потоци отпадъчни води за всяка точка на пробовземане:
  - честота на изпитване;
  - период от време;
  - контролирани параметри (емисионни, като напр. масов поток, концентрация и др. или технически, като напр. степен на пречистване и др.) съгласно точка 10.X.2 от настоящата методика;
  - метод за изпитване на пробите;
  - референтни условия;
  - процедура за оценка на получените резултати.
- Изисква се анализите и пробовземането да бъдат извършвани от акредитирани лаборатории;
- В случаите по чл.123а, ал.1, т.2 и/или ал.3 ЗООС - когато заложените в КР индивидуални емисионни ограничения се различават от емисионните нива, определени в приложими заключения за НДНТ, приети с решение на ЕК (като мерни единици, периоди от време и/или референтни условия), се поставят условия, определящи конкретен начин за преобразуването на получените резултати към съответните мерни единици, периоди от време и/или референтни условия, определени в заключенията за НДНТ, приети с Решение на ЕК;
- Изисква се изчисляване на годишните количества за веществата (ако има такива), които се докладват в рамките на ЕРИПЗ.

10.X.5. Документиране и докладване

- Изисква се документиране на:
  - резултатите от мониторинга, съгласно условията на разрешителното;
  - в случаите по чл.123а, ал.1, т.2 и/или ал.3 ЗООС – получените стойности след преобразуването на резултатите към съответните мерни единици, периоди от време и/или референтни условия, определени в заключенията за НДНТ, приети с Решение на ЕК.
- Изисква се докладване като част от ГДОС на:
  - резултатите от мониторинга, съгласно условията на разрешителното, установените причини за несъответствия и предприетите коригиращи действия;

- в случаите по чл.123а, ал.1, т.2 и/или ал.3 ЗООС – получените стойности след преобразуването на резултатите към съответните мерни единици, периоди от време и/или референтни условия, определени в заключенията за НДНТ, приети с Решение на ЕК;
- резултати от оценка на съответствието с условията на КР по отношение емисиите в отпадъчните води;
- веществата и техните количества по ЕРИПЗ.
- изчислената ефективност по отношение изпускането на емисии в отпадъчните води, за всяко изпускано вредно вещество от всяка инсталация по Приложение № 4 на ЗООС (съгласно тълкуванието за норма за ефективност по условие 6).

Условие № 11. Управление на отпадъците

11.1. Образуване на отпадъци

- Определят се производствените отпадъци, които се образуват от дейностите на площадката - по инсталации.
- Всеки отпадък се описва с:
  - код и наименование, съгласно нормативната уредба за класификация на отпадъците;
  - количество образувани отпадъци от дейностите на площадката в мерна единица “тона/годишно”, като за отпадъците пряко свързани с технологичния процес се определя и норма за ефективност при образуването на отпадъци, съгласно условие 6.
- Изисква се:
  - прилагане на инструкция за периодична оценка на съответствието на нормите за ефективност при образуването на отпадъци с определените такива в условията на разрешителното. Инструкцията да включва установяване на причините за несъответствия и предприемане на коригиращи действия. Резултатите от изпълнението на инструкцията да се документират.
  - Попълват се отделни таблици за производствени и опасни отпадъци (по инсталации), които имат следния вид:

код на отпадъка	наименование на отпадъка	норма за ефективност (в единица, съобразена с определенията за „норма за ефективност“ по условие 1)	количество, t/y

Забележка: Не се поставят ограничения за видовете и количествата на отпадъците, които се образуват общо на площадката (напр. битови и строителни отпадъци, излезли от употреба луминесцентни лампи, електрическо и електронно оборудване, отработени масла и др.). Такива условия следва да се поставят само за производствените отпадъци, които се образуват директно от инсталациите на площадката.

11.2. Приемане на отпадъци за третиране

- Определят се отпадъците, разрешени за приемане в следната таблица:

код	наименование на отпадъка	годишно количество, разрешено за приемане, t/y

- Изисква се приемането на отпадъците да се извършва съгласно нормативната уредба по третиране на отпадъци, включително за документите и информацията, с която следва да разполага оператора, за да приеме съответните отпадъци за третиране.

11.3. Предварително съхраняване на отпадъци

- Разрешава се предварителното съхранение на отпадъците (само такива, които се/ще се образуват и ще се съхраняват на площадката по КР). Отпадъците се описват в следната таблица:

код	наименование на отпадъка	годишно количество, разрешено за съхраняване, t/y

- Определят се изисквания към съоръженията и площадките за предварително съхраняване на отпадъци в съответствие с изискванията на нормативната уредба за третиране на отпадъците.
- При необходимост се определят и специфични изисквания към съхраняването на масово разпространени отпадъци в съответствие с изискванията на нормативната уредба.
- Определя се максимален срок за предварително съхраняване, съгласно нормативната уредба по управление на отпадъците.

Изисква се операторът:

- да представи в срок до .... (посочва се конкретен срок) в РИОСВ актуален план/карта на площадката, на който са означени местата за предварително съхранение на всички отпадъци, образувани на площадката.
- при планирана промяна на място за съхранение да представя в РИОСВ актуализация на горния план, в срок един месец преди осъществяване на промяната.
- Прилагане на инструкция за периодична оценка на съответствието на предварителното съхраняване с условията на разрешителното, установяване на причините за констатираните несъответствия и за предприемане на коригиращи действия.

11.4. Транспортиране на отпадъци

- Изисква се предаването за транспортирането на отпадъци да се извършва в съответствие с изискванията на нормативната уредба по третиране на отпадъците;
- Изисква се операторът да предава отпадъците за транспортиране извън територията на площадката, на лица притежаващи приложимите, съгласно ЗУО,

документи за осъществяване на съответната дейност, включително въз основа на сключен договор (когато дейността се осъществява от друго дружество). В случай че тази дейност ще се извършва от оператора, същият следва да притежава такива документи;

- Изисква се отчетните документи (съгласно ЗУО) за всяка партида транспортиран отпадък да се съхраняват на площадката и представят при поискване на контролния орган.

11.5. Оползотворяване, в т.ч. рециклиране на отпадъци

- Поотделно за всеки от отпадъците, които се образуват от инсталациите и се оползотворяват на площадката и тези, които се приемат за оползотворяване на площадката се определят:
- код и наименование, съгласно нормативната уредба за класификация на отпадъците;
- видовете и кодовете на дейностите по оползотворяване, на които ще бъде подлаган съответният отпадък;
- максималните разрешени за оползотворяване, в т.ч. рециклиране количества (часови, денонощни и/или годишни – в съответствие с вида на дейността);
- инсталациите и конкретните съоръжения, в които ще се осъществява всяка от дейностите, с техния капацитет, включително:
  - площадките за съхраняване на отпадъци с техния капацитет, т.е. максималното моментно количество отпадък, което може да се съхранява на тях – само за отпадъците, които се приемат на площадката.

Забележка: 1. Под максимално моментно количество (моментен капацитет) следва да се разбира физическата възможност на площадката да се съхранят определени количества отпадъци (в тона) във всеки един момент от време.

2. Не се описват отпадъци, които не напускат инсталацията, в която са образувани (т.е. се оползотворяват в същата инсталация).

- Изисква се предаване на отпадъци за оползотворяване, в т.ч. рециклиране единствено на външни фирми, които имат разрешително по чл.67/комплексно разрешително за дейности по оползотворяване на конкретните отпадъци (описани с наименование и код съгласно нормативната уредба за класификация на отпадъците) и въз основа на сключен договор.

Забележки:

1. Всяка инсталация/съоръжение в която се извършва операция по оползотворяване следва да е описана в условие 2 на КР.
2. За образуваните от инсталациите отпадъци следва да бъде разгледана възможността за оползотворяване, в т.ч. рециклиране. Ако операторът не разполага с налични данни в настоящия момент, се изисква да бъде направено проучване;
3. Възможността отпадъците да бъдат подготвени за повторна употреба, рециклирани или оползотворени по друг начин се поставя с приоритет пред

възможността за тяхното обезвреждане, съгласно йерархията по управлението на отпадъците.

11.6. Обезвреждане на отпадъци

- Поотделно за всеки от отпадъците, които се образуват от инсталациите и се обезвреждат на площадката и за тези, които се приемат за обезвреждане на площадката се определят:
  - код и наименование, съгласно нормативната уредба за класификация на отпадъците;
  - видовете и кодовете на дейностите по обезвреждане, на които ще бъде подлаган съответният отпадък;
  - максималните разрешени за обезвреждане количества (часови, денонощни и/или годишни – в съответствие с вида на дейността);
  - инсталациите и конкретните съоръжения в които ще се осъществява всяка от дейностите (с техния капацитет).
- Изисква се предаването на отпадъци за обезвреждане единствено на външни фирми, които притежават документ по чл. 35 от ЗУО за дейности по обезвреждане на конкретните видове отпадъци (описани с наименование и код съгласно нормативната уредба за класификация на отпадъците) и въз основа на сключен договор.

Забележка: Всяка инсталация/съоръжение, в които се извършва операция по обезвреждане на отпадъци следва да е описана в условие 2 на КР.

11.7. Контрол и измерване на отпадъци

Изисква се наблюдаване на:

- Годишно количество образуван отпадък за всяка инсталация и продукт;
- Изчислените стойности на годишните норми за ефективност при образуването на отпадъци за всяка инсталация (само за отпадъците, които се генерират пряко от производствения процес, (Вж.Условие 6).

Изисква се:

- Прилагане на инструкция за измерване на образуваните количества отпадъци и изчисление на стойностите на нормите за ефективност при образуването на отпадъци в съответствие с условията на настоящото разрешително.
- Прилагане на инструкция за оценка на съответствието на наблюдаваните годишни количества образувани отпадъци и стойностите на нормите за ефективност при образуването на отпадъци (само за отпадъците, които се образуват пряко от производствения процес) с определените такива в условията на разрешителното. Инструкцията да включва установяване на причините за несъответствия и предприемане на коригиращи действия.

11.8. Анализи на отпадъци

- Изисква се извършване на анализи с цел:
  - класификация на отпадъците по чл.3 от ЗУО;

и/или

- доказване на съответствие на приеманите отпадъци с придружаващия ги сертификат.
- Изисква се пробовземането и анализите да бъдат извършвани от акредитирани лаборатории.

11.9. Документиране и докладване

Изисква се документиране и докладване, като част от ГДОС на:

- количествата на всички образувани отпадъци, съгласно условията на разрешителното, включително изчислените стойности на годишните норми за ефективност (само за отпадъците, които се образуват пряко от производствения процес) по инсталации.
  - количествата на всички приемани на площадката отпадъци;
  - количествата отпадъци, подлагани на всяка от разрешените дейности за оползотворяване и обезвреждане, по инсталации/съоръжения в които е разрешена съответната дейност, съгласно ограниченията поставени в условия 11.5 и 11.6;
- Изисква се докладване в ГДОС на обобщена информация по изпълнението на условията на КР към управлението на отпадъците.

Забележки: При необходимост могат да се поставят допълнителни условия, осигуряващи документиране и докладване на резултати от изпълнението на специфични условия, поставени в условие 11. Управление на отпадъците.

- Докладване на изпусканите количества в почвата на всеки от замърсителите, съгласно ЕРИПЗ.

Условие № 12. Шум

12.1. Емисии

Определят се гранични стойности на еквивалентните нива на шума през деня, вечерта и нощта :

- По границата на производствената площадка;
- В местата на въздействие (в най-близо разположените спрямо промишления източник урбанизирани територии и извън тях).

12.2. Контрол и измерване

Изисква се:

- Изпълнение на мерки за намаляване на стойностите на еквивалентните нива на шума (ако превишават граничните стойности);
- Наблюдават се:
  - Общата звукова мощност на площадката;

- Еквивалентните нива на шума в определени точки по границата на площадката;
- Еквивалентните нива на шума в местата на въздействие (ако такива са установени).
- Прилагане на инструкцията за периодично наблюдение на показателите, които се измерват.
- Прилагане на инструкцията за оценка на съответствието на установените еквивалентни нива на шума по границата на производствената площадка и в местата на въздействие с разрешените такива, установяване на причините за допуснатите несъответствия и предприемане на коригиращи действия. Наблюденията се правят при спазване на изискванията на нормативната уредба, касаеща условията на провеждане на собствени измервания на промишлени източници на шум в околната среда.

12.3. Документиране и докладване

Изисква се:

- Документиране, съхранение на площадката и представяне при поискване от контролните органи на резултатите от наблюдението на определените показатели.
- Документиране, съхраняване на площадката и представяне при поискване от контролните органи на резултати от оценка на съответствието на установените еквивалентни нива на шума по границата на производствената площадка и в мястото на въздействие с разрешените такива, установените причини за допуснатите несъответствие и предприетите коригиращи действия.
- Изисква се докладване на:
  - Оплаквания от живущи около площадката;
  - Резултати от извършени през изтеклата отчетна година наблюдения;
  - Установени несъответствия с поставените в разрешителното гранични стойности на еквивалентните нива на шума, причини за несъответствията, предприети/планирани коригиращи действия.

Условие № 13. Опазване на почвата и подземните води от замърсяване

Забележка: В случай, че приложимите условия и мерки за опазване на почвите и подземните води са едни и същи, то те следва да се разпишат само на едно място, като в ТО се посочи, че са насочени към опазването както на подземните води, така и на почвите.

13.1. Опазване на почвата

13.1.1. Мерки за опазване на почвата от замърсяване

- Поставят се условия за изпълнение на конкретни мерки за опазване на почвата, отчитащи възможностите за замърсяването ѝ, съгласно базовия доклад и системната оценка на риска от замърсяване (в случаите, когато операторът е представил такава оценка със заявлението), например за:

- периодична проверка за течове от тръбопроводи и оборудване, разположени на открито, установяване на причините и отстраняване на течовете;
  - периодична проверка и поддръжка на канализационната система за отпадъчни води на площадката;
  - отстраняване на открити разливи;
  - предотвратяване на наличието на течности в резервоари, технологично/пречиствателно оборудване или тръбопроводи, от които са установени течове, до момента на отстраняването им;
  - забрана на използването на материали, съдържащи приоритетни вещества при изграждането на конструкции, инженерно строителни съоръжения и др., при които се осъществява или е възможен контакт с почвите и от които същите могат да бъдат замърсени.
- Изисква се прилагане на инструкцията за изпълнение на конкретните мерки.

13.1.2. Условия за мониторинг на почвата

Забележка: КР не изчерпва изискванията на нормативната уредба по отношение на мониторинга на почвите. Условията се поставят в обхвата, изискван от нормативната уредба по КР.

- Изисква се операторът да изготви и съгласува с РИОСВ и ИАОС план за мониторинг на почвите, съобразен с условията на КР.
- Поставят се изисквания към собствения мониторинг по отношение:
  - показатели за качество на почвите – (вж. условие 16, предпоследен подбулет за подхода при определяне на съответни ОХВ) ОХВ, които е възможно да бъдат открити на площадката, вкл. съхраняваните;
  - Честота на изпитване (10 години или по-голям интервал, ако е обоснован със системна оценка на риска);
  - Попълва се следната таблица за мониторинг на почви:

Показател	Честота

- Изисква се анализите и пробовземането да бъдат извършвани от акредитирани лаборатории.

Забележки: 1. Поставят се допълнителни условия за мониторинг, като следене на повърхностно натрупване на открити площи и други, в зависимост от спецификата на инсталацията или дейността на площадката, при необходимост.

Изисква се документиране, съхранение на площадката и докладване, като част от ГДОС на:

- Обобщени резултати от изпълнение на инструкциите по Условие 13.1.1.;
- резултатите от мониторинга на почвите;
- предприети допълнителни мерки за опазване на почвите.

13.2. Опазване на подземните води

13.2.1. Мерки за опазване на подземните води от замърсяване

- Поставят се условия за изпълнение на конкретни мерки за опазване на подземните води, отчитащи възможностите за замърсяването им, съгласно базовия доклад и системната оценка на риска от замърсяване (в случаите, когато операторът е представил такава оценка със заявлението), например за:
  - периодична проверка за течове от тръбопроводи и оборудване, разположени на открито, установяване на причините и отстраняване на течовете;
  - периодична проверка и поддръжка на канализационната система за отпадъчни води на площадката;
  - отстраняване на открити разливи;
  - предотвратяване наличието на течности в резервоари, технологично/пречиствателно оборудване или тръбопроводи, от които са установени течове, до момента на отстраняването им;
  - забрана на използването на материали, съдържащи приоритетни вещества при изграждането на конструкции, инженерно строителни съоръжения и др., при които се осъществява или е възможен контакт с подземните води и от които могат да бъдат замърсени подземните води.
- Изисква се прилагане на инструкция за изпълнение на конкретните мерки.

Забележка: В ТО се посочва подземното водно тяло/тела в района на площадката, в съответствие с подялбата на водните тела от съответния План за управление на речните басейни.

13.2.2. Условия за мониторинг на подземните води

Забележка: Комплексното разрешително не изчерпва изискванията на нормативната уредба по отношение на мониторинга на подземните води. Условията се поставят в обхвата, изискван от нормативната уредба по КР, съобразен със специализираните изисквания за мониторинг на подземните води.

- Изисква се операторът да изготви и съгласува с БДУВ и ИАОС план за мониторинг на подземните води, съобразен с условията на КР.
- поставят се изисквания към собствения мониторинг по отношение:
  - показатели за качество на подземните води - съответните (вж. условие 16, предпоследен подбулет за подхода при определяне на съответни ОХВ) ОХВ, които е възможно да бъдат открити на площадката, вкл. съхраняваните;
  - честота на изпитване (5 години или по-голям интервал, ако е обоснован със системна оценка на риска);
  - Попълва се следната таблица за мониторинг на подземни води:

Показател	Честота

- Изисква се анализите и пробовземането да бъдат извършвани от акредитирани лаборатории.

Изисква се документиране, съхранение на площадката и докладване, като част от ГДОС, на:

- обобщени резултати за изпълнението на инструкциите по условие 13.2,1;
- резултатите от мониторинга на подземните води;
- предприети допълнителни мерки за опазване на подземните води.

Условие № 14. Предотвратяване и действия при аварии и случаи на непосредствена заплаха за екологични щети и/или причинени екологични щети

Изисква се:

- Изготвяне на оценка дали към инсталациите/съоръженията са приложими изискванията на глава седма, раздел I на ЗООС - в случай, че на площадката се съхраняват, използват или произвеждат ОХВ.
- Прилагане на инструкция за оценка на риска от аварии при извършване на организационни и технически промени.
- Предприемане на мерки за предотвратяване, контрол и/или ликвидиране на последствията от аварии.
- Да се води документация за всяка възникнала аварийна ситуация, която описва:
  - Причините за аварията;
  - Време и място на възникване;
  - Последствия от аварията върху здравето на населението и околната среда;
  - Предприети действия по прекратяването на аварията и/или отстраняването на последствията от нея.
- Документацията по горното условие да се съхранява и представя при поискване от контролния орган;
- Незабавно уведомяване на РИОСВ и водене на документация за следните случаи:
  - Измерени концентрации на вредни вещества над емисионните норми, заложен в разрешителното;
  - Не планирана емисия;
  - Инцидент, който е причинил замърсяване на повърхностни или подземни води, или е застрашил въздуха и/или почвата, или при който се изисква общината да реагира незабавно.

Условие № 15. Преходни режими на работа (пускане, спиране, внезапни спираня и други)

Изисква се:

- Прилагане на инструкцията за пускане и спиране на пречиствателните съоръжения, която осигурява:
  - Пускане на пречиствателните съоръжения (ако е възможно технологично) в действие преди пускане на свързаните с тях производствени инсталации или части от тях;
  - Спиране на пречиствателните съоръжения след прекратяване на производствения процес.
- Прилагане на технологични инструкции за пускане (влизане в стабилен работен режим) и спиране на всяка една от инсталациите по Условие 2, съдържащи необходимите мерки и действия, осигуряващи оптималното протичане на производствените процеси.
- Документиране на изпълнението на инструкциите за пускане и спиране на инсталациите по Условие 2, включващи отчет на продължителността на тези процеси. Изисква се документацията да се съхранява на площадката и представя при поискване от контролния орган.
- Изпълнение на План за собствен мониторинг при аномални режими на инсталациите по Условие 2, който да включва като минимум вида, количествата и продължителността във времето на извънредните емисии, метода на измерване и контрол. Обобщени резултати от мониторинга да се представят като част от ГДОС.

Забележка: Условиата, които се поставят следва да се съобразят с налични приложими ръководства за определянето на такива случаи при работата на инсталации и дейности в отделни промишлени сектори, разработени на европейско ниво.

Условие № 16. Прекратяване работата на инсталациите или на части от тях

Изисква се:

- В случай на взето от оператора решение за прекратяване на дейността на инсталациите, посочени в разрешителното или на части от тях, незабавно да бъдат уведомени РИОСВ.
- Преди прекратяване на дейността на инсталациите или на части от тях да се изготви и представи в РИОСВ подробен План за закриване на дейностите на площадката или част от тях. Планът е необходимо да включва минимум:
  - Отстраняване от площадката на всички контролирани от екологичното законодателство материали/вещества;
  - Почистване (отстраняване/демантиране при окончателно закриване) на тръбопроводи и съоръжения, които са работили с вещества/ материали, контролирани от националното законодателство;
  - Почистване (отстраняване/демантиране при окончателно закриване) на складови помещения/складови площадки, временни площадки за съхраняване на отпадъци, обваловки и басейни;
  - Почистване и рекултивиране на замърсената на територията на площадката почва;
  - Инструкции и отговорни лица за всяка от дейностите по закриване;

- В случай, че изпълнението на Плана за закриване дейността на инсталациите или на части от тях налага промяна в условията на комплексното разрешително, да се предприемат необходимите действия за разрешаването на тези промени преди изпълнение на Плана.
- При временно прекратяване на дейността на инсталациите (технологичните съоръжения) или на части от тях, да се изготви и представи в РИОСВ подробен План за временно прекратяване на дейностите на площадката или част от тях. Планът е необходимо да включва минимум:
  - Почистване на тръбопроводи и оборудване, които са работили с вещества/материали, контролирани от националното законодателство;
  - Почистване на складови помещения/складови площадки, временни площадки за съхраняване на отпадъци, обваловки и басейни;
  - Инструкции и отговорни лица за всяка от дейностите по временно прекратяване;
  - Окончателна цена за всяка от дейностите и осигуряване на необходимите средства.
- Планът за временно прекратяване да се актуализира при всяка промяна в експлоатацията на инсталацията.
- Докладване на изпълнението на мерките по двата плана като част от ГДОС.
- В случай, че се закриват всички инсталации и дейности по Приложение №4 от ЗООС се изисква операторът да:
  - направи оценка на състоянието на замърсяване на почвата и подземните води с опасни вещества, използвани, произвеждани или изпускани от инсталацията през целия период на експлоатация;
  - предприеме мерки за отстраняване на замърсяването до връщане на почвата и/или подземните води до базовото състояние, съгласно докладите за базовото състояние, в случай, че оценката е показала значително замърсяване на почвата и на подземните води;
  - предприеме допълнителни действия за отстраняване, контролиране, ограничаване или намаляване на опасните вещества така, че предвид характеристиката на площадката и бъдещото ѝ предназначение да не представлява риск за човешкото здраве и околната среда - когато установените в доклада за базово състояние нива на замърсяване представляват такъв риск.
  - извършва действията по предходната подточка дори когато от него не се изисква да представя базов доклад, т.е. когато не използва, произвежда или изпуска съответни ОХВ, но е заварил такова предходно замърсяване. Подходът за определяне дали ОХВ са съответни е указан в Съобщение на Европейската комисия за насоки относно изготвянето на докладите за базово състояние, налично на интернет страницата на МОСВ.
  - изготви и представи в РИОСВ доклад за изпълнението на дейностите за привеждане на площадката в задоволително състояние с оглед одобреното ѝ бъдещо предназначение.

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА

КОМПЛЕКСНО РАЗРЕШИТЕЛНО

(Издадено/актуализирано/изменено/поправено с Решение №...../.....)

№ . ..... / .....

Оператор:

Адрес:

**Местоположение
на площадката:**

За изграждане и експлоатация/за експлоатация на инсталации и съоръжения за следните категории промишлени дейности по Приложение 4 от ЗООС:

Цитират се дейностите от Приложение 4 на ЗООС, като се посочва:

Име на инсталация, осъществяваща дейност от Приложение 4 на ЗООС и класификация по Приложение № 4 на ЗООС

Дата на подписване:

Подпис:

.....

(име, фамилия),

Изпълнителен директор на ИАОС

Описват се всички документи и карти (генерални планове, схеми и др.), които имат връзка с условията, поставени в комплексното разрешително и са приложени към него.